

Wereldvluchtelingendag

afsluiting van de 24uurswake in de Ontmoetingskerk
een viering samen met Enschedese Statushouders

Preek ds J.D. Zuurmond

Jona 3,6-4,11

Efeziërs 2,11-22

Johannes 4, 27 - 42

Gemeente van de levende,

De zgn. 'toeslagenaffaire' die Nederland nu alweer maandenlang in de greep heeft, had en heeft vele pijnlijke kanten. Niet ten onrechte klinken er soms heel grote woorden, bijv. dat de rechtstaat in het geding was. Maar tegelijk speelde dit grote staatsrechtelijke drama steeds op het allerkleinste, puur individuele niveau. Het zal je maar gebeuren! Wie bij de belastingdienst éénmaal op basis van algemene criteria, als bijvoorbeeld de verkeerde achternaam, in het verkeerde hokje terecht was gekomen, was in het vervolg van de procedure kansloos. Wie éénmaal op basis van het algoritme het label 'fraudeur' had gekregen kon daarna hoog of laag springen – de werkelijkheid, jóuw werkelijkheid, wat jij wel of niet had gedaan deed er niet meer toe. Er was voor jou beslist wat jij was, wie jij was: fraudeur nummer zoveel. Het zal je maar gebeuren!

"Er is iemand die alles van mij weet" – zo vertelt de vrouw uit het Evangelie van vandaag, waarin eigenlijk het verhaal van vorige week verder gaat. De Samaritaanse vrouw dus. Om gelijk maar een eerste labeltje te plakken.

"Er is iemand die alles van mij weet"... Dat is dus – denk aan kortsluitingen van de belastingdienst - een ongekende bevrijding.

"Eindelijk iemand die door de vooroordelen heen heeft gekeken".

"Er is iemand die eindelijk, eindelijk, mijn diepste nood heeft gezien".

Vijf mannen had ze gehad, de vrouw van het Evangelie – zo hoorden we vorige week. Een ongekend drama, dat kan niet anders. Meervoudig weduwe, mogelijk. Of meervoudig door haar man alleen gelaten. Of een combinatie van beide. Hoe ook, haar nood is onvoorstelbaar groot.

En Jezus had daar oog voor, zo vertelde het verhaal van vorige week.

Over 'vooroordelen' gesproken. Het verhaal zó lezen – dat je dat 'er is iemand die alles van mij weet' mag lezen als een bevrijding... dat heeft de kerk maar al te vaak niet gedaan. Veeleer bleef de kerk in haar uitleg van dit Evangelie juist staan in de vooroordelen. Een vrouw met vijf mannen achter de rug, en nu de zesde in een twijfelachtig verband... tja, dat moest toch wel getuigen van verregaande zedeloosheid. En Jezus doorziet dat dus, zo luidde nogal eens de moraliserende uitleg van vroeger dagen. Jezus laat zich niet voor de gek houden, Hij ziet ál onze fouten. Pas dus maar op. Want Jezus weet alles.

Naast deze veroordelende lezing van de kerk van gisteren valt eens te meer op hoe positief juist het Evangelie van Johannes is over deze vrouw. Elke suggestie van moraliserend oordeel ontbreekt juist in het verhaal. Dat heeft de kerk er later gewoon in gelezen.

In het Evangelie is deze vrouw veeleer één van de allereersten die Jezus als Messias erkent. En niet alleen dat – met haar getuigenis weet ze – net als Jona ooit – de hele stad te bekeren. In feite vervult

deze vrouw in het Johannesevangelie de rol van de allereerste apostel. Lang voordat er sprake is van de zending van de mannenbroeders trekt deze vrouw er al op uit – en met zeer vruchtbaar resultaat: “in de stad kwamen veel Samaritanen tot geloof door haar getuigenis”.

Het is precies door dat éne zinnetje – er is iemand die alles van mij weet – dat ze haar stadsgenoten weet te overtuigen. Naar dit zinnetje kán je dus niet goed genoeg luisteren.

Want precies dáár begint de Messiaanse bevrijding: dat mensen – eindelijk - gekend worden.

Dat dwars door alle bureaucratie heen ineens weer de mens wordt gezien achter het nummer, onder het label.

Dat dwars door alle anonimiteit van big data en computeralgoritmes er ineens iemand is die ons kent.

Dat er iemand is die dwars door alle vooroordelen heen ziet wie mensen werkelijk zijn.

Dat er iemand is die dwars door alle miskenning heen iemand is die ziet wie jij bent en wat jij kan.

Iemand die de diepste nood van de vluchteling kent, maar ook diens diepste verlangens – en die daarop antwoordt.

Iemand die dwars door alle geweld van deze wereld heen, waarin onze menselijkheid zo grof wordt ontkend, onze menselijkheid blijft zien.

Dat er iemand is die dwars door alle angst heen gewoon open blijft kijken naar zijn medemensen... omdat Hij weigert te geloven dat mensen vreemden zijn voor elkaar.

Voor de Samaritanen is precies dit éne zinnetje genoeg om zich te bekeren.

In dit éne zinnetje – ‘iemand die alles van mij weet’ – begint, zo beseffen zij, de redding van de wereld.

Eindelijk wordt hier ons vreemd zijn voor elkaar doorbroken.

Eens en voor al.

Eindelijk wordt nu de wereld een thuis voor mensen sámen.

Met Paulus: “Zo bent u dus geen vreemdelingen of gasten meer, maar burgers, net als de heiligen, en huisgenoten van God...” (Ef. 2,19)

“So you are no longer foreigners and noncitizens, but you are fellow citizens with the saints, and members of God’s household...”

“Ainsi donc, vous n’êtes plus des étrangers, ni des gens du dehors; mais vous êtes concitoyens des saints, gens de la maison de Dieu.”

Laat het zo zijn.

Amen